

СТРАТЕГИЈА ЗА ПРИСТУПАЊЕ КРАГУЈЕВЦА УНЕСКО-ВОЈ МРЕЖИ
КРЕАТИВНИХ ГРАДОВА МУЗИКЕ

STRATEGY FOR THE ACCESSION OF KRAGUJEVAC TO THE UNESCO NETWORK
OF CREATIVE CITIES OF MUSIC

Сара Петковић, Факултет техничких наука, Нови Сад

Област – АРХИТЕКТУРА

Кратак садржај – Рад представља предлог стратешког приступа града Крагујевца УНЕСКО-вој мрежи креативних градова у категорији музике. Приказана је анализа постојећег стања како би се даљи ток рада могао одвијати у смеру приступања УНЕСКО мреже креативних градова. У раду се може видети предлог различитих идеја – од просторних мера, до маркетиншког приступа.

Кључне речи: УНЕСКО мрежа креативних градова, Крагујевац, креативни град музике, стратегија

Abstract – The paper presents a description of the strategic approach of the city of Kragujevac to the UNESCO network of creative cities, specifically the category of music. An analysis of the strengths, weaknesses, opportunities and threats of the current situation will be presented so that the further flow of work can take place in the direction of the approach of the UNESCO network of creative cities. Different ideas ranging from spatial measures to marketing approach are presented in the paper.

Keywords: UNESCO network of creative cities, Kragujevac, creative city of music, strategy

1. УВОД

Градови су данас главне области за развој нових стратегија, политика и иницијатива чији је циљ да култура и креативност постану покретачка снага одрживог развоја и урбане регенерације кроз развој друштва, стимулацију културе и јачање заједнице.

Оквир овог рада је УНЕСКО-ва мрежа креативних градова. Израда рада базира се на анализи више сегмената како би се дошло до крајње идеје. Крагујевац је изабран као град који има потенцијала да постане један од градова који би био препознат по атрактивностима које би могао да понуди, а посебно у области музике.

Стратегија Агенда 2030. је смерница за идејна решења предлога који би били основ аплицирања града за приступ организацији и како би био конкурентан.

НАПОМЕНА:

Овај рад проистекао је из мастер рада чији ментор је била др Милица Врачарић, ред.проф.

У раду је представљено идејно решење трансформације урбаних простора, а дат је и предлог других мера из области маркетинга креираних са циљем пружања прилике становницима и посетиоцима да боље осете музику стварану у Крагујевцу.

2. УНЕСКО МРЕЖА КРЕАТИВНИХ ГРАДОВА И
КОНЦЕПТ КРЕАТИВНОГ ГРАДА

Мрежа креативних градова основана је 2004. године са циљем да повеже градове у свету који су приступили организацији и идентификовали креативност као стратешки фактор за одржив урбани развој. Градови имају један заједнички циљ – стављање креативне индустрије у први план при стратегијама развоја града и међусобна сарадња на међународном и локалном нивоу. Креативни градови су распоређени у седам категорија: музика, дизајн, филм, дигитални дизајн, занати и народна уметност, књижевност и гастрономија [1].

Идеја „креативног града“ појавила се средином 1990-их као врста авангардне културне политике. Концепт креативног града први пут се помиње код аутора Чарлса Ландрија (Charles Landry) 1995. године када објављује књигу „Креативни град“ (The Creative City). Он у књизи пише да креативни град представља снажан позив на маштовиту акцију у управљању градом и развоју урбаног живота. Приказује како треба деловати, размишљати и планирати креативно за решавање урбаних проблема [2].

Конкретна дефиниција „креативног града“ не постоји, али су се многи теоретичари бавили поменутом тематиком и сваки од њих је износио индикаторе који по њиховим истраживањима и закључцима чине исти.

2.1. Приступ мрежи креативних градова

Постоје услови за приступ градова, као и остатак у мрежи и они се могу наћи на званичном сајту УНЕСКО-ве мреже креативних градова. Град се обавезује да ће подржавати политику Уједињених нација, посебно поменуто Агенду 2030 са 17 циљева одрживог развоја. Мрежа креативних градова има за циљ да ојача међународну сарадњу међу градовима који су чланице исте. Битно је стимулисати и унапредити организације које воде градови како би креативан сегмент постао суштински елемент за развој града. Неопходно је ојачати стварање, дистрибуцију и ширење културних активности, добара, као и услуге,

развити епцентре креативности и иновација и отворити могућност људима који се професионално баве одређеном уметношћу – у овом случају музиком [3].

2.2. Концепт креативних градова музике – студија случаја Севиља

Град подстиче своје становништво да се укључи у процес унапређења стварањем и уважавањем музике. Концепт је сличан код свих креативних градова музике с обзиром да се сви воде истим смерницама. Пројекти који се осмишљавају и спроводе унутар креативног града морају бити реални како би послужили као пример осталим градовима. Међусобна сарадња је јако битна како би се размењивале идеје и искуства које имају позитивни економски učinak на град.

Почетак једне од грана УНЕСКО мреже креативних градова датира 2006. године проглашењем шпанско града Севиље првим креативним градом музике. Град је веома признат центар стваралаштва и музичке делатности, а такође је и богат одраз вековне музичке традиције и утицаја у светским размерама. У Севиљи се музика може чути у свим гранама делатности, али и у готово свим просторима у граду [4].

3. УРБАНИ ПРОСТОР И МУЗИКА

Музички градови су засновани на теорији и пракси ритмоанализе која подразумева разумевање свог окружења кроз искуство његовог ритма. Увео га је француски филозоф и урбаниста Анри Лефевр (Henri Lefebvre) осамдесетих година прошлог века. Музика може помоћи да се боље разумеју градови. Музички градови представљају покушај да се поменути сегменти користе и помогну у стварању хармоничног окружења. Треба користити бенефите звука и музике, јер имају моћ да учине да сви слушају [5].

4. ГРАД КРАГУЈЕВАЦ КАО ДЕО МРЕЖЕ КРЕАТИВНИХ ГРАДОВА

Пре више од 200 година Крагујевац је проглашен за престоницу Србије и 6. маја 1818. године он постаје културни, политички и привредни центар. Уздигао се у свим сегментима привреде и културе и у многим сферама био водећи град. Основан је и први оркестар кнеза Милоша или „књажевско-српска банда” 1831. године под вођством Јозефа Шлезингера [6]. Тиме се граду отвара могућност да добије епитет „креативног града музике”.

4.1. Крагујевац као град музике

Истраживањем историје града музика је препозната као сегмент који би се могао издвојити и који би могао бити репрезентативан фактор традиције града. Као што је већ истакнуто, прво певачко друштво и први професионални оркестар настао је на подручју града Крагујевца. Наредних година настаје и школа певања, док касније 1904. године и школа плеса.

4.2. Постојеће музичке манифестације у Крагујевцу

Велики број постојећих музичких манифестација града отвара нове смернице за развој креативне индус-

трије и повећање броја посетилаца. Постоје манифестације које се традиционално организују сваке године и манифестације које се организују у складу са појавом интереса становника.

4.3. Остали музички изрази у граду

Крагујевац је у свом региону и шире познат као град са доста садржаја намењених забави, као и интензивним ноћним животом. Угоститељски објекти лоцирани су на целој територији града, али највише њих налази се у ужем градском језгру. Посетиоцима је тако на још један начин омогућено да осете музички дух града. У зависности од афинитета могу изабрати који ће од садржаја посетити.

5. СТРАТЕШКИ ПРИСТУП ДО КРЕАТИВНОГ ГРАДА МУЗИКЕ

Јако је битно анализирати снаге, слабости, могућности и претње које утичу на стварање једног креативног града музике.

Пре свега треба сагледати „снагу“ града Крагујевца у погледу музичког сегмента и издвојити све постојеће програме, површине, објекте, радионице које су намењене оплемењивању становника у области музике. Битно је радити на унапређивању постојећег садржаја. Друга ставка су „слабости“ које такође спадају у интерне факторе и које су јако корисне за даљи ток разраде. Потребно је обрадити слабе тачке и њима се највише позабавити, као и разрадом „могућности“ на којима се базира потенцијал за прикључивање мрежи креативних градова музике.

5.1. Нове манифестације у граду

Идеја је проширити дијапазон музичких жанрова и омогућити више приступних тачака на територији ужег градског језгра. Предвиђене су бројне нове манифестације, као што су Светски дан музике, музичка трка, манифестација „Четири годишња доба“, где би се догађаји одржавали квартално током сваког од четири периода у години, затим „Распеване среде“ које су планиране сваке прве недеље у месецу и друге.

Слика 1. Дизајн постера планираних манифестација

6.1. Урбани простор намењен музици

Урбани простор је битан сегмент функционисања у свакодневном животу становника, јер он може да подстакне побољшање међуљудских односа. На основу анализе територије одабране су локације на којима ће се имплементирати идејна решења простора намењених музици. Ови простори имају задатак да

побољшају квалитет живота, да привуку доста посетилаца, да оплемење град и забаве људе на одређени начин.

6.1.1. Музеј музике

Планирани садржај музеја био би веома разнолик и обухвата временски интервал од настанка првог инструмента на свету до данашњих музичких праваца који су заступљени на подручју града, али и широм света. Музеј је осмишљен са идејом да га могу доживети све групе људи. На самом улазу могуће је добити слушалице за праћење садржаја. Постоји могућност да и глуве и наглуве особе такође уживају у музици тако што ће се крај сваке поставке бити постављени уређаји који ће преносити ритам музике.

6.1.2. Музички парк

Музички парк лоциран је на подручју Старе радничке колоније у Крагујевцу у општини Крагујевац III на катастарској парцели 5346/1. У склопу музичког парка налазиће се разнолик урбани мобилијар, као и инструменти који ће подстаћи све групе људи да учествују у интеракцији са туристима и становницима града Крагујевца.

Слика 2. Музички парк

6.1.3. Кеј на Лепеници

Простор је обликован на начин да га људи могу свакодневно користити тиме што ће одмарати или вршити разне рекреативне активности. Додатно је планиран и нови простор уз реку Лепеницу посвећен искључиво пешачком саобраћају, где ће моћи да се организује музичка трка без ометања саобраћаја.

Слика 3. Лепенички кеј и музичка трка

6.1.4. Зелено срце Аеродром

Концепт овог урбаног подручја је осмишљен са намером да човеку обезбеди што бољу микроклиму, што више зеленила, да се оствари што већа уштеда енергије и да послужи као добар пример осталим општинама и градовима у Србији и у свету.

Слика 4. Зелено срце „Аеродром“

6.1.5. Урбани мобилијар

Посебно пројектовани елементи су музичке клупице и музичке светиљке. Урбани мобилијар је дизајниран на начин да се прилагоди простору у коме се налази. Сваки од елемената има лого креативног града, као и ку-ар (QR) код помоћу ког становници и посетиоци могу приступити сајту, као и пустити жељену музику.

Музичка светиљка је необичног и препознатљивог дизајна. Садржи два извора светлости, соларни панел, бочни елемент на коме се налази лого, као и поменути ку-ар код.

Слика 5. Музичка светиљка

Музичке клупице су прилагодљивог дизајна са интегрисаним интерактивним екраном путем кога се корисници могу информисати о тренутним и предстојећим догађајима.

Слика 6. Музичка клупица

6.2. Елементи намењени информисању

6.2.1. Веб сајт креативног града Крагујевца

Један од сегмената за развој Крагујевца као креативног града музике јесте формирање сајта. Једним кликом могло би се преко почетне стране доћи до детаљнијих информација о УНЕСКО мрежи креативних градова, као и о самом граду. До додатних неопходних и жељених информација као што су познате личности града, где изаћи, календар манифестација и друге, могуће је доћи путем падајуће листе [7].

Слика 7. Приказ почетне странице сајта

6.2.2. Апликација

Апликација израђена у оквиру овог рада, конципирана је на начин да њени корисници имају континуални увид у дешавања у граду. Постоји и додатна опција да, када се корисник пријави путем свог мејла, може изабрати могућност да добија обавештења о дешавањима о граду и подсетник неколико дана унапред како би био у току.

Слика 8. Апликација креативног града музике

6.2.3. Интерактивна мапа града

Сегмент који је битан у сналажењу становника и посетиоца је мапа урбаних простора и објеката где се одржавају манифестације.

Слика 9. Интерактивна мапа Крагујевца

6.3. Промовисање имица града Крагујевца

Да би се креирао и развијао бренд града, потребно је изабрати тему која може успешно да пренесе авантуре и атракције које се могу доживети на тој специфичној дестинацији. У случају града Крагујевца, а на основу предлога изнетог у овом раду, он би могао да постане препознатљив по понуди у оквиру креативног сегмента музике. Људи ће долазити из разних градова, као и држава, како би осетили препознатљиву атмосферу коју град може понудити.

7. ЗАКЉУЧАК

Предмет овог рада јесте стратешки приступ и представљање Крагујевца као креативног града музике и креирање сета мера које би требало применити са идејом приступања града УНЕСКО-вој мрежи. Потенцијалним приступањем мрежи креативних градова Крагујевац би постао део интернационалне мреже градова који пропагирају културу, партнерство, социјални и економски развој целокупне средине. Предности које би остварио као део поменуте организације мериве су на многим пољима. Велики подухват је осмислити елементе који ће оплеменили град и који ће употпунити његову музичку тематику.

Према предлогу изнетом у раду, на великом броју места у граду се може пронаћи музички мобилијар, као и пропатни сегмент који је такође јако битан – апликација за мобилне уређаје. Предложене манифестације имају и дизајниране промотивне постере који би се користили као алат промоције. Град би могао добити посебну мелодију као последица организације нових манифестација, као и ревитализације урбаних простора. У многим просторима би се повећала циркулација људи, а самим тим и квалитет свакодневног живота.

8. ЛИТЕРАТУРА

- [1] Creative Cities Network. [Online]. <https://en.unesco.org/creative-cities/content/why-creativity-why-cities> (приступљено у августу 2023. године)
- [2] Charles Landry, *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators.*, 2000.
- [3] Creative Cities Network. [Online]. <https://en.unesco.org/creative-cities/content/join-network> (приступљено у августу 2023. године)
- [4] Seville. [Online]. <https://citiesofmusic.net/city/seville/> (приступљено је у септембру 2023. године)
- [5] Henri Lefebvre, *Rhythmanalysis, Space, Time and Everyday Life.* London, 2004.
- [6] Немања Мандарић. (2019, Мај) SCRIBD.
- [7] Крагујевац као креативни град музике. [Online]. <https://sarapetkovicpn12.wixsite.com/my-site/services-9> (приступљено је у септембру 2023. године)

Кратка биографија:

Сара Петковић рођена је у Ћуприји 1998. године. Мастер рад на Факултету техничких из области архитектонско пројектовање – Стратегија за приступање Крагујевца УНЕСКО-вој мрежи креативних градова музике одбранила је 2023. године.

Контакт: sara.petkovicpn@gmail.com